Kutsal Kitapların Kaynakları Baba Tanrı Nerelidir

Eski mısır anlatılırken, dinde yenilik getirdiği belirtilen bir firavundan bahsedilir: IV. Amenophis (Akhnaton)(İÖ 14.000)

Konunun uzman araştırmacısı ve incelemecilerinin anlattıklarına göre, bu Firavun, Mısır'da inanılan tüm Tanrıları bıraktırıp "bir tek Tanrıya" Aton'a inanıp bağlanmalarını buyurmuş.

Weigall çevirisinin bir Arapça çevirisinden, bu Firavun'un, Aton'un nasıl anlatıldığını, O'na nasıl seslendiğini; Türkçe aynen çevirmeye çalışarak sunalım.

(Şiiri en altta resim olarak koydum oradan okuyabilirsiniz)

Güneş Tanrısını (Aton'u) ululamak içi Akhnaton'un, bizzat kendisinin yazdığı bu şiirler, onun inancını dile getirir. Bu tek Tanrı dünyadakileri yaratmakla kalmamış: Çeşitli türleriyle, Mısırlısı ve yabancısıyla tüm insanları da yartmıştır. Aton: çok acıyan, kayıran, koruyan, tüm yarattıklarına kol kanat geren ve gereklerini gören bir "baba"dır. Yarattıkları da bunun bilincindedir. Kuşlar bile uçarlarken kollarını yukarıya kaldırıp ellerini açarak şükrünü belirtmeye çalışan dindar insanlar gibi, onun için kanatlarını açarlar. Bu benzetme şiirde de var.

"İnsanlığın binlerce yıllık geçmişindeki evrelerini tanıyoruz; ama Akhnaton'dan önce, tüm evreni kavrayacak biçimce acıması ve koruyuculuğu olan birTek Tanrı'ya ilişkin inancı doğru olarak kavrayıp benimsemiş bir başka insanı bulamıyoruz"

İşte kimi araştırmacı ve yazarlar, Yahudiliği, Hristiyanlığı ve İslam'ın "kutsal kitaplardaki" Tek Tanrının "Baba Tanrının" kaynağını burada bulurlar.

"Baba Tanrı Nerelidir?"

"Eski Mısır" anlatılırken, "dinde yenilik getirdiği belirtilen bir Firavun'dan söz edilir: IV. Aménophis* (Amenhotep)* (Akhnaton)** (İÖ 14. yüzyıl).

Konunun uzman araştırmacı ve incelemecilerinin anlattıklarına göre, bu Firavun, Mısır'da inanılan tüm Tanrıları bıraktırıp "bir tek Tanrı"ya, "Aton"a inanıp bağlanmayı buyurmuş.

Weigall çevirisinin bir Arapça çevirisinden, bu Firavun'un, "Aton"u nasıl anlattığını, O'na nasıl seslendiğini; Türkçeye aynen çevirmeye çalışarak sunayım:

* Önce kullanıp sonradan kullanmadığı ad. "(Tanrı) Amon hoşnut" anlamında.
** Söz konusu Firavun'un daha sonra kullandığı ad. "*Aton'un görkemi*" anlamında. Yani Firavun, kendisini, "Aton"un görkemi olarak tanıtıyor.

"Ne güzeldir tanyerinin ağarması gök çizgisinde belirirken!
Ey yaşayan! Ey yaşamın başlangıcı olan Aton!
Doğunun çizgisinde doğup belirirken, yeryüzünün her kesimini
güzelliğinle doldurur, donatırsın!
Güzelsin sen, büyüksün! Yeryüzünün yükseklerinden ışınlarını
gönderirken; tüm yöreleri ve *yarattığın* her kesimi kaplarsın onlarla.
Ra (güneş tanrısı) da sensin! Tümünü, sana tutsak yaratıklara
döndürürsün sen! Tümünü bağlarsın kendine sevginle!
Çok uzaklardasın evet! Ama işte ışınların yeryüzünde!
Çok yükseklerdesin evet! Ama işte gündüzler, seni anlatan izler!

***

Sen yitip gittiğinde göğün batı çizgisinde;
Artık yeryüzü bir ölüdür karanlıklar içinde!
Herkes uyumakta odalarında.
(...)
Aydınlık olur dünya;
Sen doğduğunda 'ufuk'ta.
Gündüzle parladığında;
Kovarsın karanlığı.
Saldığında ışınlarını,
Sevinç günüdür artık Mısır'ın iki yakasında da...
(...)

***

Hayvanlarını otlaklarında otlar bulursun,
Ağaçlar, bitkiler gelişmekteler,
Kuşları görürsün sazlıklarında,
Kanat açıp seni yüceltmekteler.
(...)

***

Bir aşağı bir yukarı yürür gemiler,
Sen ki doğdun artık yollar açıktır,
Balıklar ırmaklarında danseder önünde,
Işınların, büyük, yeşil denizin göbeğinde parlar.

Ey kadında yaşam suyu yaratan!
Erkeğinkine yavru tohumu katan!
Ve yaşatan yavruyu ana karnında,
Döllükte bile ağlar diye avutan
Bakanına soluk veren, güç veren,
Gövdesinden ayrıldığı gün!
Ve sensin ağzını açıp söze başlatan,
Sensin gereklerini gören, gözeten!

***

Yumurta kabuğunda bir ses mi var?
Belli ki soluk verdin ona yaşasın diye
Gücü de verdin, kendini toparlar,
Kabuğunu kırar ve çıkar.
Tüm gücüyle bağırır artık
Ayakları üstünde gezen bir yaratık,
Bir durur
Ve kabuğundan çıktığı yerden başlayıp yürür!

***

(Ey Aton!) Nice nice yaratıkların var,
Kimini hiç göremeyiz, perdeliler onlar.
Ey tek olan Tanrı! Ey başkasında olmayan gücü bulunan!
Dünyayı gönlünce yarattın,
Teksin de ondan!
İnsanları, hayvanları da yarattın büyük-küçük,
Tüm yeryüzündekileri:
Ayakları üstünde yürür dururlar
Ya da yükseklerde uçup kanat çırparlar.
Yabancı yöreleri de: Suriye'yi Quş'u (Kush'u).
Ve Mısır topraklarını...
Her toplumu sen yerleştirdin yerli yerince,
Sen karşılarsın gerekleri olunca.
Herkesin gerekli yeteneği var,
Herkes belirli güne dek yaşar.

İnsanların konuşma dilleri ayrı.
Yapıları, yapı özellikleri ayrı
Öyle yarattın sen toplumları: Ayrı ayrı.

***

(...)
Tüm ülkelerin Tanrı'sısın sen, kendileri için doğan,
Sen gündüz güneşi, sen büyük, korku salan
En uzak ülkelerde bile...
(...)

***

(Ey Aton!) Gönlümdesin sen!
Başkası değil; yalnızca ben seni tanırım gerçekten!
Oğlun Akhnaton'dur bilen-tanıyan.
Sensin onu hikmetli (bilgili) kılan.
O, senin gücünle, senin yolunda.
(Ey Aton!) *Tüm dünya senin elinde!*
(...)

Dünyayı sensin yaratan,
Oğlun için ayakta tutan.
O ki senin gövdendendir.
Yukarı ve Aşağı Mısır'ın kralıdır o.
Hakkı ayakta tutan, iki yakanın da efendisi.
(...)"[105]

J.H. Breasted, bu şiirler üzerine şunları açıklar:

"Güneş Tanrısını (Aton'u) ululamak için Akhnaton'un, bizzat kendisinin yazdığı bu şiirler, onun inancının enginliğini ve güzelliğini, bu genç kralın Tek Tanrı'ya olan inancını dile getirir. Bu Tek Tanrı, dünyadakileri yaratmakla kalmamış; çeşitli türleriyle, Mısırlısı ve yabancısıyla tüm insanları da yaratmıştır. Aton; çok acıyan, kayıran, koruyan, tüm yaratıklarına kol kanat geren ve gereklerini gören bir '*baba*'dır. Yaratıkları da bunun bilincindedir. Kuşlar bile, sazlıkta

uçarlarken, kollarını yukarıya kaldırıp ellerini açarak şükrünü belirtmeye çalışan dindar insan gibi, onun için kanatlarını açarlar. Bu benzetme şiirde de var.

> "İnsanlığın binlerce yıllık geçmişindeki evrelerini tarıyoruz; ama Akhnaton'dan önce, tüm evreni kavrayacak biçimde acıması ve koruyuculuğu olan bir *Tek Tanrı*'ya ilişkin inancı doğru olarak kavrayıp benimsemiş bir başka insanı bulamıyoruz."[106]

İşte kimi araştırmacı ve yazarlar, Yahudiliğin, Hıristiyanlığın ve İslam'ın "kutsal kitap"larındaki "Tek Tanrı"nın, "Baba Tanrı"nın kaynağını burada bulurlar:

Kahire Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ahmet Çelebi, "Garplı tarihçiler, Musa'nın 'vahdaniyet' (tek tanrı) fikrini, IV. Amenofis (Akhnaton)'dan *aldığını kabul ederler*" diyor.[107] *Eski Mısır Tarih ve Medeniyeti*'nin yazarı Prof. Dr. Afet İnan da, Arthur Weigall'e dayandırarak şunları yazar: "Musa Peygamber'in tarihi bir şahsiyet olduğunu, Mısır'da bu din reformu zamanında yaşamış ve bu fikirlerden mülhem olmuş olduğunu kabul ederler."[108]

Musa'nın tarihte yaşamış bir kişi olamayacağını ileri sürenler de yok değil. Voltaire de, *Felsefe Sözlüğü*'nde, kendine özgü üslupla bu görüşte olduğunu belli eder.[109]

Musa gerçekten yaşamış bir kişiyse ve bir "Mısır Firavunu" olarak "Tektanrı inancı"nı başlatıp yerleştirme çabasını göstermiş olan, yukarıdaki ateşli seslenişlerin sahibi Akhnaton zamanında yaşamışsa, ondan etkilenmemiş olması kolay kolay düşünülemez. Musa'nın yaşadığı ileri sürülen tarih, olaylarla karşılaştırılıp incelendiğinde bu Tektanrıcılığın kurucusu sayılan Firavun'un dönemine rastlıyor bulunur. Böyle olunca da, "Musa, Tektanrıcılık düşüncesini Akhnaton'dan almıştır!" yargısı doğal.

Sigmund Freud (1856-1939) da bir psikoloji bilgini olarak konuyla ilgilenmiş ve yaşı "80"i aştığı bir sırada *Musa ve Tektanrıcılık* adlı kitabını yazmış. Bu kitapta, Firavun Akhnaton'un *Aton Dini* için şöyle der: "Bu, insanlık tarihinde Tek Tanrı dininin ilki ve belki de en saf olanıdır."[110]

Freud da, "kutsal kitap"lardaki "Tanrı"nın kaynağını burada bulur. Ayrıca, Musa'nın söz konusu Firavun zamanında yaşamış bir Mısırlı, "Aton"u benimsemiş bir prens olabileceğini düşünür. Şöyle der: